

— Ἡ 49η Εἰς τοῦ ἄλλου τὸ γυβέντισμα ἐξέβη τοῦ ἄλλου τὸ ἄλογον, εἶνε δυσνόητος. Ἄν γυβέντισμα σημ. κρέμασμα, μήπως τότε πρέπει ν' ἀναγνώσωμεν τὸ εὐλογον=ἡ εὐλογία, ὁ γάμος; ἐξήρητό τινος ἡ γαμήλιος συνοδία, ὅταν ἕνας ἄλλος ὠδηγεῖτο εἰς τὴν κρεμάλαν;). — Ἡ 50η Ἀπὸ κλέπτου κλέψον καὶ κρῖμα οὐκ ἔχεις (παρὰ Σάθρα: κλέψον ἐκ κλέπτου καὶ πάντως κρῖμα οὐκ ἔχεις) εἶχε φαίνεται κατὰ Κρούσιον ἀρχικῶς οὕτως ἐν μέτρῳ: Κλέψον ἐκ κλέπτου καὶ πάντως ἀμαρτίαν οὐκ ἔξε κτλ. — Ἡ 51η Ἐκεῖ ὅπου ἐμείναμεν ὅψι καὶ ὁ Ἰωάννης κί' ὄλοι ἐχόρευον (15σύλλαβος) εἶνε ἀγνώστου ἐννοίας: ἴσως λείπει ὁ συμπληρῶν δεῦτερο, στίχος. — Πρὸς τὴν 52αν Ἄλλος εὔρε τὸ λουτρὸν σάβουρον (=ἔδειον) καὶ οὐχ ἔχε ποῦ καθίσαι, παρὰβλάλει ὁ συγγραφεὺς ἐκ τῶν ἀνεκδότων τοῦ Ἱεροκλέους: Σχολαστικὸς κατὰ πρῶτην ἀνοίξιν τοῦ βαλκανείου εἰσελθὼν καὶ μηδ' ἕνα εὐρὼν εἶω, λέγει πρὸς τὸν δοῦλον αὐτοῦ· «ἐξ ὧν βλέπω, μὴ οὐ λούει τὸ βαλκανεῖον;» — Αἱ ἀκόλουθοι 53—57 εἶνε εὐνόητοι καὶ χαρίεσσαι· ἐάν σοι ἐλθῇ ἐν κελίῳ, ἐκδέχου καὶ ἐν ἄλλῳ (πρόβλ. ἐν κελίῳ δὲν ἔρχεται μόνον σου) — ἕως τὸ τρίτον καὶ ἡ ἀλήθεια (σήμερον ἐπιφωνεῖται εἰς παιγνίδια: καθε τρίτη καὶ καλὴ! πρὸς πίστωσιν ἀμφισβητουμένου καὶ ἐπανκληθέντος ρίμματος). — Οἱ δύο τὸν ἕνα πείθουν τὸν κ' οἱ τρεῖς καταπονοῦν τὸν (ἐξ αὐτοῦ φαίνεται ὅτι ἡ τριπλῇ συμμάχια δὲν ἐξασφαλίζει τὴν εἰρήνην). — σιγηροῦ στόματος Θεὸς ἐκδικητὴς — σιγηροῦ ποταμοῦ τὰ βόθρῳ γύρευε. — Ἡ 58η Τοῦ ποταμοῦ τὰ ὁρμήματα εὐφραίνουσι τὴν πόλιν τοῦ Θεοῦ, εἶνε ὅπως διόλου σκοτεινὴ. — Πρὸς τὴν 60ην Ὡδε μένω καὶ ἄλλου φουρνίζω, παρὰβλάλει ὁ συγγραφεὺς τὴν νεοελληνικὴν, ἄλλου χτυπάει τὸ νερό καὶ ἄλλου βροντᾷ: ὁ μῦθος. — Ἡ 61η μνημονεύει τὸν Ἡρακλέα: Πρὸς δύο οὐδ' ὁ Ἡρακλῆς ἐκείνος· ὁ συγγραφεὺς παρὰβλάλει τὴν νεοελληνικὴν, ἄλλοι στὸν ἀντρεωμένο, σὺν τὸν πιάσουν δύο σπασμένοι. — Τὴν 62αν Κλέπτῃς κλέπτῃν προυσχωτὰ λουκάνικα πωλεῖ καμπανοῦ καὶ ὅσα θέλεις, θεωρεῖ ὁ Κρούσιος μετὰ πολλῆς πιθανότητος ὡς συγκαμμένην ἐκ προλόγου καὶ ἐξ ἐπιλόγου, ὅστις πάλιν σύγκειται ἐκ τῆς παρὰκελεύσεως τοῦ ἀγοραστοῦ ἀκαμπανοῦ! (=ζύγιασε) καὶ τῆς ἀπαντήσεως τοῦ πωλητοῦ ἀκκί ὅσα (=πόσα) θέλεις;» Τοιαύτη εἶνε καὶ ἡ ἀρχαία ρῆσις κατὰ Κρούσιον: Χαίροις, Ὑψιπύλῃ, φίλῃ! — Τοὺς ἔμοις κορύμβους πλέκω! πρὸς ἣν ἀντιστοιχεῖ πληρέστατα καὶ ἡ ἰδική μας: Καλὴ μέρα, Ριάνῃ! — Κουκκιά σπέρνω! Ὁ συγγραφεὺς εὐρίσκει τὸν τύπον καμπανοῦ παρὰξενον, διότι μόνον τὸ καμπανίζω ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ Δοκαγγίου. — Αἱ ἀκόλουθοι μέχρι τῆς 70ῆς ἐχρυσιν ὡς ἐξῆς: ἔπιεν ὁ πτωχὸς κρασίτιζιν κ' ἐλησμονήσῃς τὸ χρέος (του). — Ἡ γραιὴ τὸ μεσοχείμωνον τετραγγυοῦρον ἐζήτει—ὁ κακὸς εἰς τὸ ψωμίν σου μοῖρπν οὐκ ἔχει—ὁ ἐλεῶν ἀσκίν, χάνει φλακίν—πρωφωνοῦμαί σοι, πτωχέ· τὸ σακκίν σου πώλησον καὶ τὴν ἐορτήν σου διαβίβασον (πρόβλ. τὸ ἡμέτερον: ἡ φτώχεια θέλει καλοπέρασι) — εἰ τι ἐμβαίνειν (=εἰ) τὸν παπᾶν, ἐμβαίνει καὶ τὸν διάκονον (ἐρμηνευτέον μάλλον: ὁ ἕνας βοηθεῖ τὸν ἄλλον) πρόβλ. τὸ ἡμέτε-

ρον: κόρακας κοράκου μάτια δὲν βγάζει)— ὅσα κοιμάται ὁ λαγῶς, δράμειν το θέλει.

Τοιαύτη εἶνε ἡ ἐργασία τοῦ κ. Κ., ἥς τὴν χάριν καὶ κριτικὴν δεινότητα δὲν ἦτο δυνατόν ἐν τῇ παρούσῃ ἀναλύσει νὰ καταδείξω ἐναργῶς, μάλλον δὲ προσεπλάθῃ νὰ καταστήσῃ καταληπτόν τὸ περιεχόμενον καὶ τὸν καθόλου σκοπὸν. Τὰς ἀρετὰς ἐκείνας θὰ γνωρίσῃ καὶ θὰ καρπωθῇ τις ἐξ αὐτῶν, ὅστις αὐτὸ τὸ πόνημα τοῦ συγγραφέως καταστήσῃ ἰδίᾳς μελέτης ἀντικείμενον, ὅπερ διὰ πολλοὺς ἐκ τῶν νεωτέρων φιλολογοῦντας, καὶ μὴ πρὸς τὰ μεσαιωνικὰ πάτρια ψυχρῶς διακρινόμενος, ἐκ ψυχῆς εὐχομαι. —σ—

ΤΟ ΕΡΥΘΡΟΝ ΑΝΘΥΛΛΙΟΝ

(Διήγημα ρωσσικόν τοῦ Βουσεμόλοφ Γαρεν)

— Ἐν ὀνόματι τῆς αὐτοῦ αὐτοκρατορικῆς μεγαλειότητος, τοῦ τσάρου Πέτρου τοῦ Πρώτου, εἰσποιοῦ τὴν ἐποπτείαν τοῦ οἴκου τούτου τῶν τρελλῶν!

Αἱ λέξεις αὗται ἐλέχθησαν δι' ἡγή·ας καὶ κωδωνιζύτης φωνῆς. Ὁ γραμματεὺς τοῦ φρενοκομείου, ἐγγράφων τὸν φωνάζοντα ἀσθενῆ εἰς τὸ μέγαλον βελίον τοῦ φρενοκομείου, ὅπερ κατέκειτο ἐπὶ μεγάλης ἐπίσης τραπέζης, ἐν ἡδύνατο νὰ κρατῇ τὸ μειδίημα. Ἀλλὰ οἱ δύο νέοι, οἱ συνοδεύοντες τὸν ἀσθενῆ, δὲν ἐγέλω, οὗτοι μόλις ἐκρατοῦντο εἰς τοὺς πόδας των μετὰ δύο ἡμερονοκτίων, ἐντελῇ ἀγρυπνίαν, προσέχοντες τὸν παρὰφρονά, ὃν πρὸ μικροῦ μετέφερον διὰ τοῦ σιδηροδρόμου. Εἰς τὸν προτελευταῖον σιδηροδρομικὴν σταθμὴν ὁ ἀσθενὴς κατελήφθη ὑπὸ μανίας, καταέσχισε τὰ ἐνδύματά του, καὶ ἀντησύχρει· ὁ ὁδηγὸς τοῦ σιδηροδρόμου, ἔφερε τὸν σωφρονιστικὸν μανδύαν καὶ κλέττεκε τὸν χωροφύλακα κατῶθαι τῇ βοηθείᾳ τούτου νὰ φορέσωσιν αὐτὸν εἰς τὸν ἀσθενῆ. Οὕτω δεσμευμένον σχεδὸν τὸν μετέφερον εἰς τὴν πόλιν, καὶ οὕτως ἔχοντα τὸν ἀφῆκαν εἰς τὸ θεοαπευτήριο.

Ὁ ἀσθενὴς ἦτο φοβερὸς τὴν θέαν. Μεσῶ τῶν κατασχισμένων ἐνδυμάτων του, σχισθέντων κατὰ τὴν ὥραν τῆς παραφροῦν, καὶ τῶν δεσμευμένων ὑπὸ τοῦ σωφρονιστικοῦ μανδύου χειρῶν του, με τοὺς μακροὺς ἱκαντας, ἐφαίνετο τὸ ὑψηλὸν ἀνάστημά του. Μεγάλαι χειρίδες συνεκράτουσαν τὰς χεῖρας του ἐσταυρωμένας ἐπὶ τοῦ στήθους, καὶ προσεδένοντο ὑπισθεν. Οἱ φλογισμένοι, καὶ υπερμέτρως ἀνοικτοὶ ὀφθαλμοὶ του, (εἶχε δέκα ἡμέρας νὰ κοιμηθῇ), κατεῖχοντο ὑπ' ἀκαταλήπτου καιούσης τινος λάμψεως, ἐνῶ νευρικός σπασμὸς ἐκίνει τὰ κάτω χεῖρά του, ἡ ἀτακτος καὶ μακρὰ κόμη του ἐνάλυπτεν ἀτάκτως τὸ μέτωπον του. Με ταχεὰ δὲ καὶ βιρέα βήματα, ἐβάδιζεν ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον τοῦ γραφείου, περιέγως παρατηρῶν τὰ παλαιὰ ἐρμάρια μετὰ τὰ χαρτῖα, καὶ τὰ ἀνάκλιτρα, ἀπὸ καιροῦ δὲ εἰς καιρὸν προσητένιζε τοὺς συνδ. ὡς του.

— Γνωρίζω, γνωρίζω κάλλιστα. Ἡμῶν πρὸ δύο ἐτῶν ἐδῶ μαζὺ σας. Ἐπεσκέφθημεν τότε τὸ κατάστημα τοῦτο. Τὰ γνωρίζω ὅλα καὶ θὰ σὰς εἶνε δύσκολον πολὺ νὰ με ἀπατήσῃτε, εἶπεν ὁ ἀσθενὴς καὶ ἐστρεψε πρὸς τὴν θύραν. Ὁ φύλαξ τὴν ἐκλείσε καὶ ἔστη πρὸ αὐτοῦ. Οὗτος, μετὰ μεγίστης ταχύτητος, ἐξῆλθε τοῦ γραφείου καὶ σχεδὸν τρέχων, διηυθύνθη δεξιὰ εἰς τὸ διαμέρισμα τῶν ἐκ ψυχικῶν νοσημάτων πασχόντων. Οἱ σύνοδοι του μάλιστα ἐπρόφθασαν νὰ τρέξωσι κατόπιν του.

— Σήμηνε, εἶπεν εἰς τὸν θυρωρὸν, διότι δὲν μπορῶ νὰ σημάνω, μοῦ ἔχετε δεμένα τὰ χεῖρα.

Ὁ θυρωρὸς ἤνοιξε τὴν θύραν καὶ οὕτως μετὰ τῶν συνοδῶν του εἰσῆλθον εἰς τὸ θεραπευτήριον.

Τὸ θεραπευτήριον τοῦτο, ἦτο μέγαλον λιθόκτιστον παλαιὸν οἰκοδόμημα. Δύο μεγάλαι αἵτουσαι, ἡ μία χρησιμεύουσα ὡς

ἐστιατόριον καὶ ἄλλη ὡς γενὼν ἐντευκτήριον τῶν ἡσυχῶν ἀσθενῶν, ἀπετέλουν τὸ κύριον οἰκοδόμημα· αἱ αἰθούσαι αὐτὰ εἶχον εὐρύτητα διὰδρομον μὲν ὑπερβαλλόντως, ὅταν ἐξερχομένην πρὸς κήπον, πλήρη ἀνθῶν, καὶ εἰς τὸ ἔτερον διαμέρισμα τῶν ἰδιαίτερων θαλάμων, ἔνθα διέμενον οἱ ἀσθενεῖς, οἱ κατέχοντες τὸ τελευταῖον διαμέρισμα τοῦτο, ὑπῆρχον δύο σκευημένα δωμάτια, ἐξ ὧν τὸ μὲν ἐν τῇ οἰκωμένῳ μὲν μάλλινα περιβλήματα, τὸ δὲ ἔτερον μὲν σανίτας, εἰς τοῦτο ὑπῆρχον καὶ μεγάλοι λουτήρες. Τὸ ἄνω πάτωμα τοῦ ἰδρύματος τὸ κατεῖχον αἱ γυναῖκες. Ἐκ τοῦ διαμερίσματος τούτου ἀσυνήθης θόρυβος ἐζήρχετο. Τὸ νοσοκομεῖον δὲν ἦτο εὐρύ· εἶχεν οἰκοδομηθῆ διὰ ὀγκώδη καὶ ἀτομα, ἀλλ' ἐπειδὴ τῇ τὸ μόνον τοῦ εἶδους τὸν εἰς τρία περίπου κυβερνεῖα, οἱ ἀσθενεῖς ἀνήρχοντο εἰς τριακσίους. Εἰς τὰ μικρὰ τοῦ δωματίου ὑπῆρχον τέσσαρες καὶ πέντε ἐνίοτε κλίναι. Τὸν χειμῶνα δὲ, ὅταν δὲν ἐπέτρεπον εἰς τοὺς ἀσθενεῖς νὰ ἐξέρχωνται εἰς τὴν κήπον, καὶ τὰ παράθυρα περιεφράσσοντο διὰ σιδηρῶν κιγκλίδων, ἐν τῷ θεραπευτηρίῳ ἦτο μεγίστη ἡ πληγὴς, καὶ πνιγρὰ ἡ ἀτμόσφαιρα.

Τὸν νοσοκομῆντα ἀσθενῆ μετέφερον ἐν τῷ δωματίῳ. ἔνθα ὑπῆρχον οἱ λουτήρες. Καὶ εἰς ὑγιᾶ ἀνθρώπων ὁ θάλαμος οὗτος ἐνεποίει ὀδυνηρὰν ἐνύπσιον, ἀλλὰ εἰς πάσχοντα ἡ θέα αὐτοῦ ἐνεποίησε πολὺ ὀδυνηρότερον ἐντύπωσιν. Τὸ δωματίον τοῦτο μενᾶλον, μὲ θόλους καὶ πλακόστρωτον, ἐρωτίζειτο μόνον ἐξ ἐνός· ἐν τῇ γωνίᾳ εὐρισκομένου περσικοῦ οἱ τοῖχοι καὶ οἱ θόλοι ἦσαν κεχρωσμένοι μὲ βαθύ ἐλαιοχρώμα, εἰς δὲ τὰ μελάνων καὶ βορβώριδες πάτωμα, ὑπῆρχον δύο μαυράρινοι λουτήρες, ὡς δύο ἡμιτελεπληρωμένοι σακχαροί. Μεγάλα, μεταλλινὰν πύσσονον, ἐπὶ κυλινδρικοῦ λέβητος διὰ τὴν θέρμανσιν τοῦ ὕδατος, καὶ πληθεὺς ὑδροθεραπευτικὸν σύστημα ὑπῆρχεν ἀκριβῶς ἀπέναντι τοῦ παραθύρου· ὅλα ταῦτα ἐν τῷ σκότει· εἰδὼν ἀσυνήθως, πένθιμον καὶ φαντασιώδη διὰ τεταραγμένην κεφαλὴν χαρακτηρὰ, καὶ αὐτὸς ὁ φύλαξ ἡμέκην τοῦ λουτροῦ, παχὺς καὶ αἰώνιος σιωπηλὸς χωρικός, μὲ τὴν κατηφῆ συμπογνῶμίαν του ἐπηύξανε τὴν πένθιμον ἐντύπωσιν τοῦ διαμερίσματος τούτου.

Ὅταν ἔφερον τὸν ἀσθενῆ εἰς τὸν τρομερὸν τοῦτον θάλαμον, ἵνα λούσωνται αὐτὸν καὶ συμφώνως τῷ θεραπευτικῷ συστήματι τοῦ διευθυντοῦ τοῦ νοσοκομείου, τῷ θέσῳ κατῶθεν τῆς κεφαλῆς ἐκδόριον, οὕτως κατελήφθη ὑπὸ τρέμου καὶ μανίας. Σκέψεις παράδοξοι, ἡ μία γείρων τῆς ἄλλης, ἐπληρουν τὴν κεφαλὴν του. Τί εἶνε τοῦτο; ἐκέκλιτο. Ἰσὰ ἐξέτασις; κυστηριώδεις ὄργανον καταδικῆς, ὅπου εἰ ἐχθροὶ του τὸν μετέφερον ν' ἀποθάνῃ; ἴσως αὐτὸς ὁ ἴδιος αἰδῆς. Τέλος τῷ ἐπὶ ἡλθεν εἰς τὸν νοῦν του, ὅτι τοῦτο εἶνε δοκιμασία τις, ὁ ἀσθενὴς ἐσκέπτετο μόνον. Τὸν ἔλυσαν τῶν δεσμοτήρων, του καίτοι εὐρίσκετο εἰσέτι ἐν μανιᾷ καταστάσει. Ἰσχυροποιοῦμενος οὕτως ἐκ τῆς δυναμείας τῆς νόσου, ἐκόλωσε ἐξετινάχθαι τῶν χειρῶν τῶν φυλάκων του καὶ μὲ τὴν δύναμιν, ὥστε κατέπεσαν δύο ἐξ αὐτῶν ἐπὶ τοῦ πατώματος· τέλει, τέσσαρες ἐκ τούτων ἀρπάσαντες αὐτὸν ἀπὸ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, τὸν ἔθεσαν ἐντὶς λουτήρος ἐν χλιαρῷ ὕδατι. Τὸ ὕδωρ ἐφάνη αὐτῷ ζεῖον, καὶ ἐν τῇ τεταραγμένην κεφαλῇ του διηλύθη ἡ σκέψις τῆς βασιάνου διὰ πετυρωκτωμένου σιδήρου. Διὰ ἀναταράττων τὸ ὕδωρ καὶ κινῶν ὅταν ἡ ὕνατο τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, οὗς ἐκράτουν σφιγκτὰ αἱ φύλακες, ὠλόλυξε καὶ ἐκραύγαζεν, ἡ δὲ φωνὴ του ἦτο τότε βραγχὴν, ὥστε ἡδυνεῖται τις νὰ διακρίνῃ καθαρώς τί ἔλεγεν. Εἰς τὰς κορυφὰς του ὑπῆρχον δεήσεις καὶ κατάραι οὐκ. Ἐκραύγαζεν, ὅταν τῷ ἐπέτρεπον αἱ δυνάμεις του, καὶ τέλος, ἡσυχῶς, μὲ θερμὰ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, ἐψύχριζε:

— Ἄγιε καὶ μεγαλόδυναμε Γεώργι! Εἰς τὰς χεῖρας σου παραδίδω τὸ σῶμα μου. Τὸ δὲ πνεῦμα ὅχι, ὅχι, τὸ πνεῦμα μου!

Οἱ φύλακες ἐκράτουν αὐτὸν, ἀν καὶ εἶγε καθησυχάσει πλέον. Τὸ θερμὸν ὕδωρ καὶ ἡ κύστις μὲ τὸν πᾶγον, ἣν εἶχον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, ἐπέφερον τὸ ἀπολέσμά των. Ἀλλὰ δὲν, σχεδὸν ἀναίσθητον, τὸν ἐξήγαγον ἐκ τοῦ ὕδατος καὶ τὸν ἐκάθησαν ἐπὶ τινος καθίσματος, ὅπως τῷ θέσῳ τὸ ἐκδόριον, αἱ ἀπομείναναι δυνάμεις του ἐξηγέρθησαν καὶ αἱ παράφοροι σκέψεις τῷ ἐπανήλθον ἐκ νέου.

— Διατί; διατί μὲ τυραννεῖτε; ἐφώναζεν. Ἐγὼ δὲν ἤθε-

λησα ποτὲ οὐδένος τὸ κακόν. Διατί μὲ φονεύουν λοιπόν; ὦ! θεέ μου, ὦ, σέξ, οἱ τυραννηθέντες πρὸ ἐμοῦ! σᾶς παρακαλῶ, μεσι· εὐστάτε...

Ἡ καυστηρὰ ἐν τούτοις ἐπαφῇ ἐπὶ τοῦ δέματός, δὲν ἐπέφερεν ἀποτέλεσμα. Ἡ νοσοκόμος δὲν ἐγώριζε τί νὰ κάμῃ. Δὲν κάμεις τίποτε, εἶπεν ὁ ἐνεργῶν τις τικοῦτου εἶδους ἐγχειρήσεις στρατιώτης. Πρέπει νὰ τὸ κόψωμεν.

Αὐταὶ αἱ ἀπλούσταται λέξεις ἐπέφερον τρομὸν εἰς τὸν ἀσθενῆ. Νὰ κόψουν;... τί νὰ κόψουν!... Ποῖον νὰ κόψουν; Ἐμεῖ! ἐσκεφθῇ οὕτως, καὶ ἐντρομὸς ἕως θανάτου, ἐκλείσει τοῦ ὀφθαλμοῦ του. Ὁ στρατιώτης ἔλαβεν ἀπὸ τὰ δύο ἄκρα τὸ προσωπομακτρον, καὶ ἰσχυρῶς προστρίβων ἐπὶ τῆς ράχως, ἀπέκοψε καὶ τὸ ἐκδόριον καὶ τὸ δέμα καὶ ἀνῆκε μόνον ἐρυθρὰν ἐκδόραν. Ὁ πόνος ἀπὸ τῆς ἐγχειρήσεως, ἀνυπόφορος καὶ δι' ἀνθρώπον ἥτονος καὶ ὑγιᾶ, ἐφάνη εἰς τὸν ἀσθενῆ, ὅτι ἦτο ὁ ὑψίστος πόνος τοῦ θανάτου. Ἡγέρθη ὡς παράφορος, διεσκόρπισε τοὺς φύλακας καὶ ἀποκαμῶν κατέπεσεν ἐπὶ τῶν πλακῶν. Ἐσκέφθη, ὅτι ὡς ἀπέκοπτον τὴν κεφαλὴν. Ἡβέλγητε νὰ κραυγάζῃ καὶ δὲν ἠδύνατο. Οἱ φύλακες τὸν ἔθεσαν ἐπὶ αἰώρας ἥτις τῷ ἔφερε βαθὺν καὶ μακρὸν ὕπνον. Μετ' ὀλίγον ἀφύπνισθη· τὸ ἀμυδρὸν φῶς τῆς λυχνίας τοῦ θαλάμου ἐφώτιζε μόνον, ὅλιγον δὲ μακρὰν αὐτοῦ ἡπλοῦτα ρέγγων ὁ νυκτοφύλαξ νοσοκόμος.

— Ποῦ εἶμαι; τί ἔγω; καὶ ἐπὶ ἔλθεν ἀμέσως ἐν τῇ κεφαλῇ. Καὶ αἶφνης, ὡς ἀσυνήθως ἐκλάμψαι ὑγιᾶς φρενολογικῆς καταστάσεως, παρεστάθη αὐτῷ ὁ τελευταῖος μὴν τῆς ζωῆς του, καὶ ἐνόησεν ὅτι εἶναι ἀσθενὴς καὶ ἐκ τίνος ἀσθενείας. Σειρὰ ἀσάφως σκέψεων, διεκρινίζομένων βαθμύδην, τῷ ὑπενθύμισεν ὅλα.

— Ἀλλὰ ἐτελείωσαν ὅλα πλέον, δόξα τῷ θεῷ, ἐτελείωσαν πλέον! ἐψύχρισε καὶ ἐκοιμήθη ἐκ νέου.

Τὸ ἀπέναντι τῆς κλίνης τοῦ ἀσθενοῦς ἠνεωγμένον παράθυρον μὲ τὰς τιδήσας ράβδους, ἔβλεπε πρὸς μικρὸν κηπίσκον, κείμενον μεταξὺ δύο τοίχων καὶ ἐνδὲς λίθινου περιτειγίσματος. Εἰς τὸν κήπον τοῦτον οὐδεὶς οὐδέποτε μετέβαινε, καὶ οὕτως εἶχε λάβει ἀγρίαν τινα ὄψιν κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην τοῦ ἔτους, ὅτε οἱ κλάδοι αὐξάνουσιν... Ὅπισθεν τῶν κλάδων, καὶ ἀκριβῶς ἀπέναντι τοῦ παραθύρου, ἐμυρρίζεν ὑψηλὸς λίθινος θριγκός· αἱ ὀλιγότεροι κορυφαὶ τῶν δένδρων ἐφαίνοντο ὀπισθεν τοῦ θριγκοῦ τούτου. Δεξιόθεν ἐφάνετο τὸ λευκὸν ἐκκοδμήμα τῆς μίας πτέρυγος τοῦ θεραπευτηρίου μὲ τὰ φέγγοι καὶ παράθυρα, περιπεφραγμένα διὰ σιδηρῶν ράβδων. Ἀριστερόθεν, διεκρίνεται λευκός, λάμπων ὑπὸ τὸ φῶς τῆς σελήνης, ὁ τοίχος τοῦ νεοκροτομείου. Τὸ φῶς τῆς σελήνης, διεισδόν ἐν τῶν κιγκλίδων τοῦ παραθύρου ἐπὶ τοῦ πατώματος, ἐφώτιζε μέσος τῆς στωμῆς καὶ μετ' αὐτὴν τὸ ὄγκρον πρόσωπον τοῦ ἀσθενοῦς μὲ τοὺς κλειστοὺς ὀφθαλμούς· ἐπὶ τῷ πρόσωπῳ τούτῳ ἦδη οὐδὲν ἐδεικνύετο σημεῖον παραφροσύνης. Ὁ ἀσθενὴς κατεῖχετο ὑπὸ βαθύς ὕπνον ἐξητλημένον ἀνθρώπου, ἀνευ ὀνειρων, ἀνευ τῆς παραμικρᾶς ταραχῆς καὶ σχεδὸν ἀνευ ἀναισθησίας. Μετ' ὀλίγα λεπτά ἀφύπνισθη ἐκ νέου μὲ πλήρη τὴν μνήμην του, ὡς νὰ εἶχεν ἐντελῶς θεραπευθῇ πλέον τῆς ἀπαίσιος νόσου.

— Πῶς εἴθε; ἡρώτησεν αὐτὸν, τὴν πρῶτην ὁ ἰατρός.

Ὁ ἀσθενὴς, μόλις ἐξυπνήσας, εὐρίσκετο εἰσέτι ἡμίγνιμος.

— Κάλιστα! ἀπεκοίθη, πηδῶν καὶ φορῶν τὰς ἐμβάδας του. Μόνον ἰδῶ αἰσθάνομαι πόνον, καὶ ἔδειξε τὴν ἐπελθούσαν ἐκδόαν. Δὲν δύναμαι νὰ στρέψω τὴν ράχιν μου, χωρὶς νὰ μοῦ πονέῃ ὑπερβολικά. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν σημαίνει τίποτε. Ὅλα πάγον καλά, ὅταν τις ἐνθυμῆται, ἐγὼ δὲ ἐνθυμοῦμαι κάλλιστα.

— Γνωρίζετε, ποῦ εὐρίσκεσθε; ἡ ὥπτερον ὁ ἰατρός.

— Βεβαίως, δόκτωρ! εἶμαι εἰς τὸ φρενοκομεῖον, ὅταν δὲ ἐννοῇ τις ποῦ εὐρίσκεται, τοῦτο σημαίνει, ὅτι εἶναι καλλίτερα.

Ὁ δόκτωρ προσέβλεψεν αὐτὸν ἀτενῶς. Τὸ ὥραϊον, ψυχρὸν πρόσωπόν του ἐκαλύπτετο ὑπὸ μεγάλου ξανοῦ γενείου, τὰ δὲ ἥρεμα γαλανά ὄμματα, παρατηροῦντα μέσῳ τῶν χρυσοδέτων διόπτρων, ἦσαν ἀκίνητα καὶ ἐταστακά.

— Τί με παρατηρεῖτε ἔτσι; Σεις δὲν δύνασθε ν' ἀναγνώσχετε, ὅτι ἐν τῇ ψυχῇ μου υἱοῦσατο νοσος. Ἐγὼ δὲως ἀναγνώσκω τὰς σκέψεις εἰς τὴν ἰδικήν σας. Ἀλλὰ, εἰπέτε μου, διατί κάμενε τόσον κακὸν εἰς τὸν κόσμον; Διατί συνθηροῦσατε αὐτὸν τὸν ἀριθμὸν τῶν δυτυγῶν καὶ τὸν κρατεῖτε ἐδῶ πεκλησμένον; Δι' ἐμὲ εἶνε δλα ἀδιόφορα! ἐννοῶ τὰ πάντα καὶ ἡσυχάζω· ἀλλ' αὐτοὶ; Διατί δλη αὕτη ἡ τυραννία; Εἰς τὸν ἄνθρωπον, εἰς ὃν ἐ-ευνετύθη, ὅτι ἐν τῇ ψυχῇ του ὑπαρχει μεγάλη τις ἰδέα, γενική ἰδέα, εἶνε ἀδιόφορον ὅπου καὶ ἂν ζῇ καὶ ὅτι ἂν αἰσθάνεται. Ἡ καὶ νὰ ζῇ ἡ νὰ θηήσκη τοῦτο τὴν παραμικρὰν σημασίαν δὲν ἔχει δι' αὐτόν. Δὲν εἶνε ἀλήθεια;

— Ἰσως, ἀπεκρίθη ὁ δόκτωρ καθήκας ἐπὶ καθίσματος ἐν τῇ γωνίᾳ, ἵνα βλέπῃ τὸν ἀσθενῆ, ὅστις ταχέως βαδίζων, μετέβαινε ἀπὸ γωνίας εἰς γωνίαν, σύρων τὰς μεγάλας ἱμαβάδας του.

— Καὶ εἰς ἐμὲ ὑπάρχει ἡ ἰδέα αὕτη, ἐξώνησεν ὁ ἀσθενής. Ὅταν δὲ ἀεκάλυφα αὐτήν, ἡτθάνθη τὸν ἐκυτόν μου ἀναγεννώμενον. Αἱ αἰσθήσεις μου ἐγένοντο ὀρεῖαι, καὶ ὁ νοῦς μου ἐλειτούργει ὅπως οὐδέποτε· ὅτι ἄλλοτε ἐβλεπον χανόμενον εἰς τὸν μακρὸν ὁρμὸν συλλογισμῶν καὶ εἰκασιῶν, τώρα τὸ ἐννοῶ ἀμέσως. Ἀποτυγχάνω φευκῶς εἰς ὅτι κατεργάζεται ἡ σιλοσοφία. Ζῶ μεμονωμένος με τὴν μεγάλην ἰδέαν, ὅτι ἡ δημιουργία καὶ ὁ χρόνος εἶνε ἡ κυρία ὑπόστασις τῆς φαντασίας. Ἐγὼ δὲ ζῶ εἰς ὅλους τοὺς αἰῶνας. Ζῶ ἄνευ δημιουργίας, πανταχοῦ καὶ οὐδαμοῦ, ὅπως θέλετε. Καὶ δ' αὐτοῦ μοῦ εἶνε τὸ ἴδιον, ἃ με κρατῆσθε ἐδῶ ἢ ἂν. Θὰ μὲ ἀρήσθε ἐλευθερον. Ἐπίσης μοῦ εἶνε ἀδιόφορον ἂν εἶμαι δεσμευμένος ἢ ἐλεύθερος. Παρετήρησα δὲ, ὅτι ὑπάρχουσι μερικοὶ ἀκίμη ὁμοιοί μου ἐνταῦθα. Ἀλλὰ δι' τοὺς ἄλλους ἡ ἐνταῦθα διαμονὴ εἶνε φρικώδης. Διατί δὲν ἀρίνετε ἐλευθεροῦς αὐτούς;

— Εἰπάτε, ἡπέλαθεν ὁ ἰατρός, ὅτι ζῆτε ἐκτὸς τοῦ χρόνου καὶ τῆς δημιουργίας. Ἀλλ' ὅμως, δὲν δύνασθε νὰ μὴ συμψηφίσθητε, ὅτι ἡμεῖς τώρα εὐρισκόμεθα εἰς αὐτὸ τὸ δωμάτιον καὶ ὅτι — ὁ δόκτωρ ἐξήγαγε τὸ φύλλογιον — τὴν στιγμήν ταύτην εἶνε 11 1/2 τῆς 6 Μαΐου 18... Τι σκέπτεσθε περὶ αὐτοῦ.

— Τίπο· εἰς ἐμὲ εἶνε ἂν καὶ τὸ αὐτὸ ἃ ὑπῆρχε ἢ δὲν ὑπῆρχε αὐτὸ, ὅπερ λέγεται. Ὅταν δὲ σκέπτομαι οὕτως, δὲν σημαίνει δι' ἐμὲ παντοῦ καὶ πάντοτε;

Ὁ δόκτωρ ἐμερίδισεν.

— Φωτεινὰ σημεῖα λογικῆς, εἶπεν, ἐπέρχονται. Ἄς υποθέσωμεν ὅτι ἔχετε δίκαιον, εἶπεν ὁ δόκτωρ, χαίρετε. Δὲν θέλετε σιγάρων;

— Σὺς ἡχαριστῶ. Ἐνταμάτην, ἔλαβε τὴν σιγάρων καὶ νευρικῶς ἔδωκε τὸ ἄκρον αὐτοῦ. Τί προσιπαθεῖ νὰ σκευθῇ, εἶπεν οὗτος. Αὐτὸς ὁ κόσμος εἶνε εἰς μικρόκοσμος, ὁμοιοῖται τὸ σιγάρων. Εἰς τὸ ἐν ἄκρον αὐτοῦ ὑπῆρχε τὸ πῦρ, εἰς τὸ ἕτερον ἡ ἡδονή... Τοιαύτη ἱερροπία εἶνε καὶ ἐν τῷ κόσμῳ, ὅση ὑφίσταται ἐκ τῆς ὑπάρξεως ἀντιθέτων ἀρχῶν. Χαίρετε δόκτωρ.

Ὁ δόκτωρ μετέβη ἄλλαχού. Μίγας ἀριθμὸς ἀσθενῶν ἀνέμενεν αὐτόν. Πάντες ἐξήγαγον τοὺς σκούρους των. Οὐδεμία ἀρχὴ δὲν ἐφελκυε τόσον σεβασμὸν ἐπὶ τῶν ὑφ' ὑποταγμένων της, ὅσην ὁ ψυχίατρος ἐκ τῶν ἀσθενῶν του.

Ὁ ἀσθενὴς ἔμεινε μόνος, ἐξακολουθῶν νὰ περιπατῇ ἀπὸ τῆς μῆρας εἰς τὴν ἄλλην γωνίαν τοῦ θαλάμου. Τῷ ἔφερον τὸ πείπον, τὸ ἐπὶ καὶ ἔφαγε τὸ τεμάχιον λευκοῦ ἄτου. Κατόπιν ἐξῆλθε τοῦ δωματίου καὶ ἐπὶ ὥρας δὲν ἔπαυε βαδίζων ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον τοῦ οἰκοδομήματος. Ἡ ἡμέρα ἦτο βουρραχά, καὶ εἰς τοὺς ἀσθενεῖς δὲν ἐπεγράπη ἡ ἐξ-δου εἰς τὸν κήπον. Ὅτε ὁ φλεβοτόμος ἐξῆλθε τὸν νέον ἀσθενῆ, ὁ φύλας τὸν ὠγγήγησεν εἰς τὸν διάδρομον, ὅπου ἵστατο ἐκεῖ καὶ παρετήρει ἐκ τῶν ὑελομάτων τοῦ θερμοκηπίου. Ἡ προτοχή του εἶχε προσηλωθῇ ἐπὶ τινος ἀσυνήθους ἐρυθροῦ ἀνθελίου,

— Ἐλάτε, περκαχῶ, νὰ σᾶς ζυγίσω, εἶπεν ὁ φλεβοτόμος, ἐγγίζων αὐτὸν ἐαφρῶς ἐπὶ τοῦ ὤμου. Ὅτε δὲως οὗτος, ἔστρεψε τὸ πρόσωπόν του, μόλις ἐκρατήθη ἐκ τοῦ τρόμου. Τόσον ἄγριος καὶ ἀντιπαθὴς ἦτοραπτον οἱ ὀφθαλμοὶ του. Ἀλλ' ἰδὼν τὸν φλεβοτόμον, ἥλλαξεν ἐκφράσιν προσώπου καὶ ὑποτακτικῶς ἐβάδισεν ὀπισθέν του, ὥστε ἐπιβαρυνόμενος ὑπὸ

βαθείας σκέψεως. Διῆλθον ὁμοῦ τὸ σπουδαστῆριον τοῦ ἱατροῦ ὁ ἀσθενὴς μόνος του ἀνῆλθε τὴν πλατείαν. Ὁ φλεβοτόμος ἐζύγισεν αὐτόν, ἤνοιξε βιβλίον, ἐφ' οὗ ἦτο γεγραμμένον τὸ ὄνομα του καὶ πλησίον αὐτοῦ 109 φόντια (βάρ. 130 δραμίων). Τὴν ἐπομένην ἡμέραν ἐγράφη ὁ ἀριθμὸς 107, καὶ τὴν τρίτην 106.

— Ἀν' ἐξακολουθήσῃ οὕτως, εἶπεν ὁ ἰατρός, δὲν θὰ ἐπιζήσῃ, καὶ διέταξε νὰ τρέφεται ὅσον τὸ δυνατόν καλλίτερα.

Ἀλλὰ, παρὰ τὴν ἀτυνηθῆ ὄρεξιν τοῦ ἀσθενεῖς, οὗτος ἀποσκελετοῦτο καθ' ἐκάστην, καὶ ὁ φλεβοτόμος τοῦ φρενοκομείου ἔγραψεν ὀλιγώτερα καθ' ἐκάστην φούντια εἰς τὸ βιβλίον του. Ὁ ἀσθενὴς σκεδὸν δὲν ἐκοιμήατο, καὶ ὁλοκλήρους ἡμέρας διήρχετο ἐν ἀοιαλήτῳ κινήσει.

(Ἐπεται τὸ τέλος)

ΘΕΟΔ. ΒΕΛΛΙΑΝΙΤΗΣ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ

(Φαιδρὰ ἀφήγησις)

(Συνέχεια)

Ἵπῃρ χ ν λοιπὸν, μετὰ τοῦ κ. γραμματέως καὶ τῆς κυρίας Διοδάτ.υ, ἀρχαῖοι δεσμί πόθων καὶ σχέσεων;

Θὰ τὸ εἰδωμεν ἀκολουθῶς.

Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι, ἅμα ὁ ἅγιος οὗτος ἄνθρωπος, ὁ ἄρτι ἀνυψωθείς εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ Μείτορος, ἐστράφη πρὸς τὴν σύζυγον του, ὅπως ζήτησθαι τὴν συγκατανευσίν της, ἢ κ.Ματθίλδην, μετ' ὅπου ὑπομνητικῶς ἀρνίου, ἀπεκρίθη:

Ἡ θελήσις σου εἶνε καὶ ἐλκή μου θέλησις: ἀρ' οὐ σὺ θυσιάζεσαι, δίκαιον εἶνε καὶ ἐγὼ νὰ θυσιασθῶ.

Ὁ δὲ γραμματεὺς ἀνέκραξε χαυνηλῇ τῇ φωνῇ:

— Ὁπῶς ἄγγελος!

Τώρα δὲ, ἀρ' οὐ περὶ τῆς δημηγύρεως ταύτης ἀρετὰ ἔλεχθησαν διὰ τὸ συμφέρον τοῦ ἡμετέρου διηγήματος, καλὴν νύκτα εἰς τοὺς προσκεκλημένους!

Ἐνῷ δὲ ἕκαστος πηγαίνει εἰς τὴν δουλειάν του, ἃς σταματήσωμεν ὀλίγον ἐν τῇ αἰθούρῃ, ἔνθα δὲν ἔμειναν ἤδη ἢ οἱ κύριοι σύζυγοι, βεθυθισμένοι εἰς πολυσήμαντον σιωπὴν.

Μὰ, ἐπὶ τέλους — θὰ ἐρωτήσῃ ἀναγνώστης τις — ποῦ κρύπτεται, ἐνῷ ὅλος ὁ Δῆμος ἐνασχολεῖται περὶ αὐτοῦ, ποῦ κρύπτεται ὁ πολλὰς παρέχων τὰς ἐπιτάδας οὗτος οὗτος, ὁ ὑπὸ τῶν γονέων λατρευόμενος οὗτος Γεωργάκης, ὁ μέλλων νὰ ἐπιχειρήσῃ τὸν περίπλου τοῦ κόσμου;

Θέλετε νὰ τὸν ἰδῆτε; Ἰδοὺ αὐτὸς, καθ' ἣν ἀκριβῶς στιγμήν ἐπανέρχεται ἐκ πεζῆς ἐκστρατείας, ἣν ἔκαμε μέχρι Βαρκουρόγῳ, ὅπου ἐπεσκέφθη γροχιδὸν αὐτοῦ συγγενῆ.

Ἰαρά τὴν παιδικὴν ἐκφράσιν τῆς φυσιογνωμίας καὶ τῶν τρόπων του, ὁ Γεωργάκης εἶνε ὥσπερ νεανίας, εὐχὶ πολὺ ὑψηλὸς τὸ ἀνάστημα, εὐμελίστατος, ἔχων ξανθὴν τὴν κόμην κοράλλινα τὰ χεῖλη καὶ λεπτοτάτους μικροὺς δόντας, ἀπασαν ῥηλαδὴ τὴν καλλονὴν τῆς ὕψεως, τῆς δροσερότητος, τῆς ἐιργείας τῶν δεκανεία αὐτοῦ ἐτών.

Μόλις εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθυσαν, ἡ μήτηρ του τὸν ἡσπασθῇ πρὸς τὴν καὶ ἐθεώρησε καθήκον της νὰ τῷ ἀναγγεῖλῃ τὴν ἐκλογὴν τοῦ συναξιδιώτου του.

Ἡ ἀνακοίνωσις αὕτη ἐγένετο δεκτὴ ὑπὸ τοῦ νεανίου μετὰ μετρίου ἐνθουσιασμοῦ. Ὁ πολίτης ἐκεῖνος ὑπὸ ἐνδύμα ἱερέως, ἢ κάλλιον εἰπεῖν, ὁ ἱερεὺς ἐκεῖνος ὑπὸ πολιτικὸν ἐνδύμα, δὲν ἦτο κατάλληλος νὰ ἐμπνεύσῃ συμπάθειαν εἰς νεανίαν εἰλικρινοῦς χαρακτῆρος καὶ εὐθύμου καρδίας.

Ὁ Γεώργιος ὅμως οὐδεμίαν ἐτόλμησε νὰ ποιήσῃ παρατήρησιν εἰς τοὺς γονεῖς του. Ἦτο εὐτυχέστατος διότι ἔδλεπεν ἀρθεὶν πᾶν πρόσκομμα ἀπὸ τοῦ ποθητοῦ ταξιδίου. Ὅτι δὲ ἡ μήτηρ του ἐκάλεε θυσίαν τοῦ ἁγίου ἀνθρώπου, ἦτο δι' αὐτὸν εὐνοϊκὴ περίστασις, ἥτις ἐπετάχυνε τὴν πληρώσιν τῶν πόθων του.

Τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἐσπέραν οἱ σύζυγοι Πανδολφῆ, πρίν